

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs
Van

Persoonsgegevens

Datum

29 november 2024

Referentie

49372184

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

DUO, WJZ

NtO Kamerbrief herziening stelsel van instandhouding en
opheffing primair onderwijs

Aanleiding

Tijdens de brainstorm van 5 september en 20 november jl. is met u gesproken over de noodzaak van een herziening van het stelsel van instandhouding en opheffing in het primair onderwijs en over de ambitie uit het regeerakkoord om de kleinscholentoeslag (KST) om te vormen naar een dunbevolktheidstoelage. U gaf aan draagvlak cruciaal te vinden en een brief op hoofdlijnen te willen versturen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de Kamerbrief te ondertekenen.

Kernpunten

- In de brief wordt het belang van een gezamenlijke herziening van het stelsel van instandhouding en opheffing in het po uiteengezet. Er wordt veel aandacht besteed aan de noodzaak van een herziening en de gevolgen en impact die een herziening op lokaal niveau kan hebben.
- Afgelopen maanden zijn we op uw verzoek dieper met gemeenten en besturen het gesprek aangegaan. Tevens is in alle gesprekken op uw verzoek specifiek aandacht voor het behoud van leraren voor het vak. Met de G5 wordt een apart traject doorlopen, aansluitend aan de tekortaanpak.
- Uit de gesprekken blijkt dat de noodzaak voor een herziening gevoeld en gedeeld wordt. Desalniettemin kunnen stelselwijzigingen veel teweegbrengen. Het sluiten van een school blijft een beladen moment voor alle betrokken partijen. Dit vraagt om zorgvuldigheid in de verdere uitwerking en om een blijvend gesprek met de sector en DUO i.v.m. de uitvoerbaarheid, waarbij wij open staan voor goede ideeën.
- In gesprekken met besturen, gemeenten, sector- en ouderorganisaties in verschillende regio's worden daarom komende maanden lokale effecten verkend en wordt input opgehaald voor het vervolg.
- De hoofdlijnen van de voorgenomen herziening worden in de brief geschetst: de gedifferentieerde opheffingsnormen op basis van leerlingdichtheid worden behouden. Door wijzigingen in de uitzonderingsgronden die het stelsel kent kan deze differentiatie meer tot haar recht komen, wordt het aanbod doelmatiger en wordt bereikbaarheid van het onderwijsaanbod, ook in de regio, geborgd. De KST wordt omgevormd tot een dunbevolktheidstoelage.

Toelichting

Politieke context

We geven met dit traject invulling aan de ambitie uit het regeerprogramma om de KST om te vormen naar een dunbevolktheidstoelag. Daarnaast werken we aan aanpassingen aan het stelsel van normen en uitzonderingen, die potentieel in zowel de stad als de regio veel effect kunnen hebben. Door de toevoeging van een nieuwe uitzonderingsgrond kan voldoende bereikbaar onderwijs worden behouden, ook in de regio. Er zullen echter door het hele land heen moeilijke keuzes gemaakt moeten worden. We zetten in op het creëren van draagvlak door heel het land en maken de potentiële winst in termen van doelmatigheid (financieel en qua leraren) inzichtelijk. Desalniettemin zal een herziening van het stelsel met grote gevolgen voor kleine scholen leiden tot zorgen en emoties, en tot aandacht in de politiek en/of media.

Vervolgproces en veldgesprekken

Komende maanden staan het ophalen van input uit de sector en het creëren van draagvlak centraal. Hierin staan wij zoals gezegd open voor ideeën en suggesties. Met de gemeentes en besturen bezien we ook wat er nodig is aan flankerend beleid om aanpassingen uitvoerbaar te maken.

- *Gesprekken G5*: we horen dat onze ambities op hoofdlijnen aansluiten bij wat er binnen deze gemeentes en besturen al speelt. Er lijkt steun te zijn voor de herziening. Het gesprek hierover blijven we met de G5 voeren.
- *Gesprekken middelgrote gemeentes en regio*: we zijn en blijven in gesprek met besturen en gemeentes door het land heen. Voor het eerste kwartaal van 2025 plannen we specifieke regiosessies, waarin we met lokale partijen verder kunnen spreken over de mogelijke aanpassingen en de effecten daarvan, en eventuele goede alternatieven vanuit de sector kunnen worden aangedragen. Bij die regiosessies zullen we ook vakbonden, leraren, en ouder(organisatie)s betrekken.
- *Gesprekken met DUO*: het is belangrijk dat de nieuwe situatie ook uitvoerbaar is. DUO wordt in het vervolgtraject nauw betrokken om dat te waarborgen.

Financiële gevolgen

De uiteindelijke uitwerking zal voor scholen en besturen zowel positieve als negatieve financiële gevolgen hebben. De omvorming van de KST moet leiden tot een herverdeling, waarbij meer middelen gaan naar kleine scholen in dunbevolkt gebied. Het huidige budget wordt hiervoor ingezet en blijft daarmee beschikbaar voor dit doel.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.